

Prediker 12:1-8 – Eeuwigheidszondag

- Lezing: Prediker 11:7-12:8

⁷Het licht is een genot. Wat een weldaad voor de ogen om de zon te zien! ⁸Wanneer een mens lang leeft, laat hij dan van elke dag genieten en bedenken dat de dagen van de duisternis ontelbaar zullen zijn. De toekomst is niets dan leegte. ⁹Geniet dus, beste vriend, van je jonge jaren, haal je hart op aan de dagen van je jeugd. Volg de wegen die je hart wil gaan, gun je ogen wat ze wensen. En onthoud bij alles wat je doet dat God je aan zijn oordeel onderwerpt. ¹⁰Belast je hart niet met verdriet en houd je lichaam vrij van kwalen, want je jeugd en jonge jaren zijn al snel voorbij.

¹Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd – voordat de slechte dagen komen en de jaren naderen waarvan je zegt: In deze jaren vind ik weinig vreugde meer.

²Voordat de zon verduistert,
de sterren en de maan niet langer stralen,
de lucht ook na de regen grauw van wolken wordt.

³De dag waarop de wachter trillend voor het huis staat,
de soldaten kromgebogen voortgaan,
de maalsters langzaam verdwijnen,
de vrouwen uit het venster staren en een schaduw lijken.

⁴Wanneer de deuren naar de straat worden gesloten,
de molen geen geluid meer maakt,
het fluiten van de vogels ijl van toon wordt,
wanneer hun lied versterft.

⁵Je durft geen heuvel te beklimmen,
de weg is vol gevaar.
De amandelboom behoudt zijn wintertooi,
de sprinkhaan sleept zich voort,
de kapperbes droogt uit.
Een mens gaat naar zijn eeuwig huis,
een klaagzang vult de straat.

⁶Voordat het zilverkoord wordt weggenomen,
de gouden lamp gebroken,
de kruik bij de bron in stukken valt,
het scheprad bij de put wordt stukgebroken.

⁷Wanneer het stof terugkeert naar de aarde,
weer wordt zoals het was,
wanneer de adem van het leven weer naar God gaat,
die het leven heeft gegeven.

⁸Lucht en leegte, zegt Prediker,
alles is leegte.

Preek

Lieve mensen,

Je ziet het tafereel voor je. Salomo is een oude, wijze man geworden. Hij verzamelt zijn kinderen en kleinkinderen om zich heen. Nog één keer wil hij ze wat waardevols meegeven. We hebben het gelezen. Hij vertelt over de seizoenen van het leven. Hoe vlug ze voorbij gaan. En dat je het momentum moet pakken.

Hij zoekt de gezichten van zijn kleinkinderen. Jullie zitten nog in de lente van je leven. Waarin het licht fris is en de mogelijkheden oneindig. Pak je kansen, volg je hart en geniet van al het moois dat deze wereld te bieden heeft. Als de zomer aanbreekt en je in de kracht van je leven bent.

De zon op je huid, kijk goed rond. Voel Gods koestering en weet je geliefd. Besef dat God heel graag wil dat je de uitdaging van het leven aangaat. Dat je op onderzoek uitgaat om het geluk te vinden. God zal je later bevragen, of je vrijuit geleefd hebt. Zo spoort Salomo de toekomstige generaties aan. Ontgin de schepping. Laat je niet ophouden door verdriet. Zorg goed voor je lijf. Pluk de dag!!

Want voor je het weet breekt de herfst aan. En de winter. In zeer beeldende taal beschrijft Prediker het ouder worden. Hij beschrijft seizoenen, maar ook een gebouw. Beelden lopen door elkaar. Hij schildert dat oud worden met gebreken komt.

De wachters zijn de handen, die trillend hun weg zoeken. De soldaten zijn je benen, die al zo lang je lijf hebben gedragen. In de krant stond onlangs dat onze gewrichten eigenlijk niet berekend zijn op de hogere gemiddelde leeftijd die we bereiken. Het kraakt en piept. Je tanden, de maalsters, als je ze nog hebt, worden brozer. De vrouwen die uit het venster kijken zijn je ogen. Ze gaan achteruit. Lezen lukt steeds moeilijker. Een leesbril helpt nog wat, maar de sterkte moet steeds opgeschroefd. Staar doet zich voor. En je kan tegenwoordig veel laten verhelpen. Maar je wordt er niet jonger, niet sterker op.

Je oren worden minder. Ik merk het zelf al. Dus de deur naar de straat wordt gesloten. Niet verstaan wat er gezegd wordt maakt je onzeker. In grote groepen voel je je verloren in de drukte. Je mond, de molen, en je stem, de vogels. Vroeger klonk je stem als een klok. Maar het wil niet meer.

Je haardos is een amandelboom in zijn wintertooi. Je kunt je haar verven, maar uiteindelijk moet je er aan toe geven: je wordt grijs. Of kaal. Je eetlust wordt minder – sprinkhanen werden gegeten om de eetlust op te wekken – en je libido gaat achteruit – kapperbessen werden gebruikt om de potentie van de man te verhogen. Langzaam maar zeker word je oud.

Salomo beschrijft het in beeldende taal. Hij schrijft heel eerlijk: je gaat achteruit. Het is geen pretje om oud te worden. De weg naar de dood is een neergaande weg. Tegelijk spreekt hij ook heel teder, vind ik. Je proeft de liefde voor de ouderen. Eerbied voor grijze haren. Een heel leven achter zich. En dan is het klaar.

Maar helaas, het gaat vaak helemaal niet zo. Wás het maar zo, dat iedereen rustig oud wordt en dan uiteindelijk sterft. Bij veel mensen gaat het proces helemaal niet zo *smooth*, zo geleidelijk. Ziekte houdt huis en breekt je lichaam in versneld tempo af. Alzheimer of Parkinson breken je geest, zodat er van jouw 'ik' weinig overblijft. Je herkent je geliefden niet meer en bent al gestorven voordat je stopt met ademen.

Jonge mensen gaan dood aan ongelukken of kanker. Covid maakt duizenden slachtoffers, vaak eenzaam stervend op de IC, omgeven door apparaten en mensen met schorten en maskers. Wat

Prediker beschrijft klopt lang niet altijd. Zo vaak is een stervensproces veel ontluisterender, veel sneller, veel donkerder dan deze tedere woorden.

Dus wat moeten we op eeuwigheidszondag met deze woorden? Lucht en leegte, zegt Prediker. Alles is leegte. Ja, zo kan het voelen. Als alles je uit handen geslagen werd in de voorbije tijd. Je hoopte, je bad. Je bent in rouw en zucht richting God. Ook als je het leven na het overlijden van een geliefde weer opgepakt hebt. Er blijft die schaduw, die rouwrand, dat litteken. De pijn gaat nooit over. Gebroken en gebukt ga je door, maar zonder de *jeu* de het vroeger had.

Is er dan niks meer te zeggen? Heeft Prediker alleen maar leegte te bieden? Is er dan geen hoop? Wacht ... luister. Heb je het goed gelezen!? Veel van wat Prediker zegt gaat misschien niet op voor het sterfbed waar jij bij stond, de dood van jouw geliefden. De dood kwam rauw op je dak. Maar twee zinnen geven wél perspectief. Ze gelden bij *ieder* sterven.

De eerste zin is: de mens gaat naar zijn eeuwig huis. Wellicht weet Prediker niet precies waar hij over praat. Zoals ik in mijn vlog al zei: een Joodse begraafplaats heeft altijd als bijnaam 'eeuwig huis'. Beth Olam. Wellicht bedoelt Salomo hier het graf. Maar God laat ons verder kijken dan dat. Nu, na Christus, weten we dat ons eeuwige huis een nieuwe aarde zal zijn. Waar jouw leven altijd in de lente en de zomer zal zijn. Waar het licht van God je wereld kleurt. Waar het nooit meer donker wordt en de tranen verdwijnen. Zo belooft het tweede deel van de Bijbel. Wij weten meer dan Prediker.

En toch voelt hij daar iets van aan. De Geest van God inspireert hem tot prachtige woorden. Ook aan het einde: de adem van het leven gaat weer naar God. Uiteindelijk kom je als mens bij God uit. Je vindt in Hem je oorsprong. In Genesis staat, dat God de mens tot leven wekt door zijn adem in de neus van Adam te blazen. God deelt je van zijn Geest. Als je sterft, dan blijft jouw leven geborgen. In God blijf je eeuwig bestaan.

Het doet me denken aan de woorden van Jezus toen hij stierf aan het kruis. Vader, in uw handen leg ik mijn geest, ik blaas mijn adem in uw handpalm. Jezus legt daar heel bewust zijn leven af. Maar legt het wel veilig in de handen van God. Omdat hij weet dat hij het daaruit ook zal terugkrijgen. Op de zondag daarna staat hij op uit het graf. En opent voor ieder mens de weg naar het leven. Een eeuwig huis. Jouw graf wordt leeg.

Om de verbinding met die Jezus gaat het hier in de kerk. In ons leven. En in ons sterven. Daarom vieren we ook avondmaal. Jezus zegt daarin letterlijk: 'je krijgt deel aan mijn vlees en bloed. Jouw leven is geborgen in dat van mij. Als je sterft, zul je leven. Samen met mij.' Dat is onze troost op deze eeuwigheidszondag. Dan breekt het licht in onze tranen tot een regenboog. God is trouw. Zelfs door de dood heen.

Amen